

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudce Ondřeje Mrákoty a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **T. P.**, zast. JUDr. Mgr. Josefem Kopřivou, advokátem se sídlem Vodičkova 709/33, Praha 1, proti žalovanému: **Policejní prezident České republiky**, se sídlem Strojnická 935/27, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 9. 2016, čj. PPR-10312-51/ČJ-2014-990131, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 28. 2. 2019, čj. 48 A 102/2016-105,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce byl příslušníkem Policie České republiky, sloužícím na pracovišti oddělení služební kynologie. Ředitel Krajského ředitelství policie Středočeského kraje (dále též jen „služební funkcionář“) rozhodnutím ze dne 10. 2. 2014 propustil žalobce ze služebního poměru, neboť podle posudku psychologa bezpečnostního sboru pozbyl osobnostní způsobilost k výkonu služby [§ 42 odst. 1 písm. j) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů]. Žalovaný rozhodnutím ze dne 7. 7. 2014 zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí služebního funkcionáře.

[2] Žalobce se proti rozhodnutí žalovaného bránil žalobou podanou u krajského soudu, kde uspěl. Krajský soud rozsudkem ze dne 5. 1. 2016, čj. 46 A 61/2014-164, rozhodnutí

žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud shledal důvodnou žalobní námitku, v níž žalobce namítal, že se stal obětí šikany ze strany svého nadřízeného. Krajský soud sice nijak neposuzoval otázku, zda se žalobce obětí šikany skutečně stal, či nikoliv, ale konstatoval, že žalobce v odvolání uvedl nejen tuto argumentaci, ale rovněž skutečnosti, které jeho tvrzení mohly podpořit. Žalobce také navrhl důkazy (zejména výslechy svědků) na podporu svých tvrzení. Žalovaný ovšem dle krajského soudu uvedené informace v napadeném rozhodnutí zcela pominul. Případná šikana žalobce je však relevantní okolností ve vztahu k projednávané věci, a to buď v případě, že by zhoršený psychický stav žalobce byl důsledkem této šikany, anebo v případě, v němž by šikanózní byla sama žádost o zjištění osobnostní způsobilosti. V obou těchto případech (pokud by byly v řízení zjištěny) by bylo propuštění oběti šikany ze služebního poměru krokem nepřipustným.

[3] Krajský soud upozornil také s odkazem na rozsudek NSS ze dne 21. 6. 2013, čj. 6 Ads 19/2013-35, č. 2916/2013 Sb. NSS, na nepřezkoumatelnost závěru vedoucího psychologa, který nesplňuje požadavky na úplnost a přesvědčivost, jelikož vedle výčtu použitých metod obsahuje jen závěry o osobnosti žalobce, aniž by bylo jakkoli přiblíženo, z jakých skutečností jsou dovozeny. Závěr vedoucího psychologa nijak nevysvětluje, proč žalobce nesplňuje osobnostní předpoklady podle § 1 písm. b), d), h) a j) vyhlášky č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti, které jsou předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru. Ze závěru vedoucího psychologa tedy nelze zjistit, proč je osobnost s takovými charakteristikami, jaké má mít dle tohoto závěru žalobce, nezpůsobilá k výkonu služby právě podle uvedených písmen § 1 vyhlášky č. 487/2004 Sb. Není ani zřejmé, z jakých konkrétních poznatků a na základě jakých úvah vedoucí psycholog dovodil u žalobce osobnostní charakteristiky, které se s požadavky § 1 písm. b), d), h) a j) vyhlášky o osobnostní způsobilosti mají rozcházet.

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný kasační stížnost. NSS kasační stížnost zamítl rozsudkem ze dne 12. 1. 2017, čj. 5 As 14/2016-25. Některé závěry krajského soudu přitom podrobil korekci. NSS v rozsudku 5 As 14/2016 především vysvětlil, že proces vedoucí k ověření osobnostní způsobilosti příslušníka [srov. § 92 odst. 3 písm. e) zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů] není samoučelný. S odkazem na shora cit. rozsudek 6 Ads 19/2013 uvedl, že smyslem procesu „je zajistit, aby služební funkcionář jakožto orgán s pravomocí rozhodovat ve věcech služebního poměru (§ 2 odst. 6 zákona o služebním poměru) byl od samého počátku informován o situaci konkrétního příslušníka a vážných důvodech, které by mohly zakládat domněnku o jeho osobnostní nezpůsobilosti. Služební funkcionář je odpovědný za bezpečnostní sbor, resp. příslušníky, jež mu podléhají, a za péči o ně (§ 77 zákona o služebním poměru) a musí být schopen vyhodnotit okolnosti a míru závažnosti situace s ohledem na dosavadní průběh služby příslušníka podle jeho služebního hodnocení, resp. průběžného každoročního hodnocení, odměn či kázeňských prohrěšků. Služba v bezpečnostním sboru je nepochybně velmi náročná, jinak by ani nemusely být na příslušníky kladeny náročné požadavky v oblasti jejich osobnostní způsobilosti; proto také zákon o služebním poměru výslovně stanoví, že bezpečnostní sbor pro své příslušníky zajišťuje mimo jiné též psychologickou péči [§ 77 odst. 11 písm. l)], což nemožno zaměňovat s odesláním příslušníka k vyšetření jeho osobnostní způsobilosti při prvním náznaku obtíží v psychické oblasti. Teprve na základě komplexního zhodnocení situace, jehož součástí by pravidelně měl být také pohovor služebního funkcionáře s příslušníkem, při němž se příslušník dozví o okolnostech,

pokračování

jež by mohly zpochybňovat jeho osobnostní způsobilost, a který může mnohé osvětlit, si může služební funkcionář kvalifikovaně osvojit, resp. potvrdit domněnku o osobnostní nezpůsobilosti příslušníka a odeslat jej k psychologickému vyšetření s vědomím důsledků, které to může mít.“

[5] S odkazem na cit. rozsudek 6 Ads 19/2013 dále NSS dovodil, že závěr psychologa vydaný ve smyslu § 5 vyhlášky č. 487/2004 Sb. „*je třeba vnímat jen jako podklad správního rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru, byť zpravidla stěžejní, který v konečné fázi podléhá soudnímu přezkumu. Takový podklad tedy může být služebním funkcionářem a následně správním soudem přezkoumán např. z hlediska jeho vad, nedostatku opory ve spisech, rozporu se spisy, anebo z hlediska vad řízení při zjišťování skutkové podstaty. I kdyby zákon o služebním poměru, resp. vyhláška o osobnostní způsobilosti, obsahovaly jen minimalistický požadavek na odůvodnění závěru psychologa, resp. rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru, skutečnost, že toto rozhodnutí je plně přezkoumatelné ve správním soudnictví, nemůže mít jiný důsledek, než že odůvodnění přezkoumávaného správního rozhodnutí musí mít takovou obsahovou kvalitu, aby je mohl správní soud podrobit standardnímu soudnímu přezkumu.*“ Posudek psychologa je závazným, avšak nikoliv jediným podkladem rozhodnutí o propuštění příslušníka ze služebního poměru podle § 42 odst. 1 písm. j) zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

[6] Ve vztahu k tvrzené šikaně NSS zdůraznil, že nepředjímá, zda jsou tvrzení žalobce, že se stal obětí šikany, pravdivá. Avšak v situaci, kdy žalobce uváděl konkrétní tvrzení o šikaně (která spojoval s argumentací, že záznamy, které na něj psali kolegové a nadřízení, byly součástí šikany ze strany vedoucího oddělení), bylo nezbytné, aby se správní orgány s uvedenými tvrzeními a důkazy označenými na jejich podporu vypořádaly. To platí tím spíše, že žalovaný vypořádal námitku žalobce stran šikanu v podstatě pouze odkazem na služební záznamy, z nichž plynou skutečnosti v neprospěch žalobce, avšak jejichž objektivitu žalobce zpochybňoval. Je nezbytné, aby stěžovatel svůj postup a odůvodnění rozhodnutí precizoval.

[7] NSS dále souhlasil s hodnocením krajského soudu, že v daném případě závěr psychologa bezpečnostního sboru požadavky přezkoumatelnosti nesplňoval.

[8] NSS následně v rozsudku 5 As 14/2016 korigoval závěry krajského soudu týkající se důsledků případně zjištěné šikany. Šikana žalobce je relevantní okolností ve vztahu k projednávané věci, a to buď v případě, že by zhoršený psychický stav žalobce byl důsledkem této šikany, anebo v případě, kdy by šikanózní byla sama žádost o zjištění osobnostní způsobilosti. S čím však NSS nemůže souhlasit, je závěr, že v obou těchto případech by bylo propuštění oběti šikany ze služebního poměru bez dalšího krokem nepřijatelným. Pokud totiž příslušník způsobilost trvale pozbyl, nemůže u bezpečnostního sboru zůstat jen proto, že ji pozbyl v důsledku protiprávního jednání třetí osoby, třebaš i šikany.

[9] Mezitím, ještě během řízení o první kasační stížnosti v této věci (tzn. před vydáním právě obsáhle citovaného rozsudku NSS), probíhalo odvolací řízení před žalovaným. Vedoucí psycholog ke dni 3. 5. 2016 zpracoval k žádosti žalovaného podrobné doplnění závěru posudku, v němž zrekapituloval použité metody a jejich výsledky, blíže je okomentoval a mimo jiné uvedl, že není v silách psychologů objektivně vyšetřit, zda se

žalobce stal obětí bossingu či šikany na pracovišti, nicméně i kdyby tomu tak bylo, rozhodujícím faktorem vedoucím k psychickým potížím a neadekvátnímu jednání žalobce byly jeho osobnostní nastavení a dispozice. V tomto směru byly u žalobce mj. zjištěny sklony k emoční labilitě s cholerickými rysy, sklony ke spontánnímu a impulsivnímu jednání, sklon k neuroticismu s převládajícími negativními strategiemi zvládání stresu a obtíže při myšlenkovém odpoutávání se od stresu. Žalovaný následně rozhodnutím ze dne 12. 9. 2016 odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí služebního funkcionáře, kterým byl žalobce propuštěn ze služebního poměru, potvrdil. K námitce, že služební funkcionář neprovedl žalobcem navrhané důkazy k prokázání namítané šikany, zejména výslechy svědků, žalovaný uvedl, že při zjišťování šikany na pracovišti vycházel ze spisu odboru vnitřní kontroly, ze sdělení ombudsmanky Ministerstva vnitra apod. Z těchto podkladů vyplývá, že šikanován nebyl pouze žalobce, ale i jeho další kolegové, kteří ho popsali jako výbušného a jeho reakce na šikanózní jednání vedoucího oddělení mjr. H. jako nepřiměřené až agresivní.

[10] Žalobce se proti novému rozhodnutí opětovně bránil žalobou, kterou však tentokrát krajský soud zamítl. Soud dále v průběhu jednání doplnil dokazování o znalecký posudek ze dne 16. 11. 2018, zpracovaný na požadavek soudu znalcem z oboru školství a kultura, odvětví psychologie.

[11] Krajský soud s odkazem na rozsudek 5 As 14/2016 poukázal na účel § 42 odst. 1 písm. j) zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, jež *a priori* není sankční povahy, ale má zajistit, aby činnost příslušníka Policie České republiky vykonávaly pouze osoby, které jsou k výkonu služby zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilé. Podrobnější rozkrývání údajně neblahého vlivu působení mjr. H. na fungování jím vedeného oddělení, v němž působil i žalobce, a nedostatku snahy služebního funkcionáře zabývat se žalobcem oznamovaným bossingem již vybočuje z rozsahu skutkového stavu, který bylo třeba pro závěr soudu objasnit.

[12] I podle krajského soudu je doplněný závěr vedoucího psychologa dostatečným podkladem pro propuštění žalovaného ze služebního poměru. Závěr vedoucího psychologa splňuje požadavky určitosti a přesvědčivosti, neboť obsahoval všechny náležitosti požadované ustanovením § 5 odst. 2 vyhlášky č. 487/2004 Sb., a byl tak podkladem, z něhož žalovaný mohl v projednávané věci zjistit skutkový stav. Z doplněného závěru je zřejmé, jaké osobnostní charakteristiky žalobce postrádal i jak byly tyto nedostatky zjištěny, tj. jaké metody byly při zjišťování použity, jaké poznatky z jednotlivých metod psycholog získal a jak uvažoval při jejich vyhodnocení. Závěr vedoucího psychologa v projednávané věci nepřipouští možnost, že by ztráta způsobilosti u žalobce byla pouze přechodného či řešitelného charakteru, a to proto, že rozhodujícím faktorem vedoucím k psychickým potížím žalobce a jeho neadekvátnímu jednání je jeho osobnostní nastavení a dispozice.

[13] S ohledem na polemiku žalobce se správností závěru vedoucího psychologa a předchozí rozsudek NSS v této věci 5 As 14/2016 krajský soud navíc nechal závěr vedoucího psychologa prověřit ustanoveným znalcem. Znalec potvrdil závěry vedoucího psychologa, rozešel se s ním jen v závěru o psychopatologické symptomatice, která skutečně mohla být i podle znalce v tehdejší situaci pouze dočasným a přechodným jevem

pokračování

vyvolaným nepříznivými situačními vlivy. Tato dílčí korekce však dle krajského soudu nezpůsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí. Z právní úpravy totiž plyne, že příslušník zařazený do výkonu služby v bezpečnostním sboru musí disponovat všemi charakteristikami vypočtenými v § 1 vyhlášky a že nedostatek i jen jedné z těchto osobnostních charakteristik je podle § 42 odst. 1 písm. j) zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů důvodem pro propuštění ze služebního poměru. V případě žalobce je nepochybné, že v době vydání napadeného rozhodnutí nesplňoval přinejmenším tři vyžadované osobnostní charakteristiky. Jeho propuštění tedy bylo v souladu s právními předpisy.

II. Shrnutí argumentů kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[14] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu obsáhlou kasační stížnost. Kritizuje, že žalovaný neprovedl důkazy svědčící o šikaně na pracovišti oddělení služební kynologie. Vypočítává důkazy, které svědčí pro to, že k šikaně na oddělení skutečně docházelo. Podle žalovaného asi byla šikana na pracovišti běžná, jen stěžovatel však na ni reagoval nepřiměřeně. Za porušení ústavního práva na spravedlivý proces považuje situace, v níž si z podkladů psychologa použitých k vyhotovení posudku nemohl pořídit kopie. Pouhé nahlédnutí do těchto podkladů nestačí. Stěžovatel konečně kritizuje, že krajský soud nahradil nepřezkoumatelné podklady rozhodnutí žalovaného vlastním, soudem ustanoveným znaleckým posudkem. Výslech soudem ustanoveného znalce navíc při jednání prokázal, že znalec nebyl s to srozumitelně obhájit své závěry.

[15] Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém hájí svůj postup a rozsudek krajského soudu. Kasační stížnost navrhuje zamítnout.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[16] NSS předeseílá, že kasační stížnost je sice obsáhlá, ovšem v prvních třech částech (oddílech) kasační stížnosti (s. 1 až s. 7) doslovně opakuje žalobu. Stěžovatel tak činí v podstatě slovo od slova, vůbec nereaguje na nový rozsudek krajského soudu, který je předmětem nynější kasační stížnosti. NSS proto chápe prvních sedm stran kasační stížnosti jen jako (poněkud svérázně sepsanou) reprodukci toho, co se doposavad událo v řízeních vedených v této věci. V každém případě na všechny žalobní body srozumitelně odpověděl krajský soud a není úkolem NSS, aby stěžovateli opakoval to, co se v reakci na žalobu dozvěděl již z rozsudku krajského soudu.

[17] Proto se NSS dále zaměřil jen na vlastní argumentační část kasační stížnosti počínaje článkem IV. a konče článkem VII. (s. 7 poslední dva odstavce až s. 12 kasační stížnosti). Teprve v těchto pasážích stěžovatel zaměřil pozornost na nyní přezkoumávaný rozsudek krajského soudu.

[18] Kasační stížnost není důvodná.

Právní úprava a skutkový základ věci

[19] Podle § 42 odst. 1 písm. j) zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů příslušník musí být propuštěn, jestliže *podle posudku psychologa bezpečnostního sboru pozbyl osobnostní způsobilost k výkonu služby*.

[20] Podle § 79 odst. 2 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů osobnostní způsobilost příslušníka *posuzuje psycholog psychologického pracoviště bezpečnostního sboru. Proti závěru psychologa o osobnostní způsobilosti může podat příslušník návrh na přezkoumání vedoucím psychologického pracoviště bezpečnostního sboru*. Podle § 79 odst. 3 téhož zákona za osobnostně způsobilého *se považuje příslušník, u něhož byly podle závěru psychologa bezpečnostního sboru zjištěny takové osobnostní charakteristiky, které jsou předpokladem pro výkon služby na místě, na které má být příslušník ustanoven*.

[21] Osobnostní charakteristiky, které jsou předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, specifikuje vyhláška č. 487/2004 Sb. Podle § 1 této vyhlášky osobnostní charakteristiky, které jsou předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, splňuje občan nebo příslušník, pokud je

- a) intelektově v pásmu průměru nebo vyšším,
- b) **emočně stabilní,**
- c) psychosociálně vyzrálý,
- d) **odolný vůči psychické zátěži,**
- e) s žádoucí motivací, postoji a hodnotami,
- f) bez nedostatečnosti v oblasti volných procesů,
- g) bez nedostatečnosti v oblasti poznávacích procesů,
- h) **bez nedostatečnosti v oblasti autoregulace,**
- i) bez znaků nežádoucí agresivity a
- j) **bez psychopatologické symptomatiky.**

[22] Dle závěrů žalovaného, založeného na poznatcích vedoucího psychologa, stěžovatel nesplňuje výše zvýrazněné podmínky upravené v § 1 písm. b), d), h) a j) vyhlášky č. 487/2004 Sb. Soudem ustanovený znalec na rozdíl od vedoucího psychologa žalovaného uzavřel, že v době jeho zkoumání u stěžovatele není přítomna psychopatologická symptomatika ve smyslu § 1 písm. j) vyhlášky. K datu vydání napadeného rozhodnutí se tato symptomatika u stěžovatele vyskytovat mohla, ale nemusela, neboť vedoucím psychologem zjištěná zejména depresivní symptomatika mohla být vyvolána a velmi zásadně umocňována situačním působením dlouhodobějších vlivů, jako byly neuspořádané vztahy na pracovišti či v partnerském životě. S vedoucím psychologem žalovaného se však znalec shodl v tom, že stěžovatel nesplňuje požadavky § 1 písm. b), d) a h) vyhlášky v podobě emoční stability, odolnosti vůči psychické zátěži a dostatečnosti v oblasti autoregulace. Toto zjištění se týká nejen okamžiku znaleckého zkoumání, ale i doby vydání napadeného rozhodnutí, protože se jedná o osobnostní rysy, které v čase zůstávají relativně stabilní. Tyto stěžovatelovy rysy byly podle znalce s ohledem na obsah spisové dokumentace vedoucího psychologa žalovaného oprávněně zjištěny již v listopadu 2013. Přitom nemohly být jen situačně podmíněny a vyvolány krátkodobými situačními vlivy.

[23] NSS k nynější věci obecně uvádí, že posudek, resp. závěr psychologa bezpečnostního sboru ve smyslu vyhlášky č. 487/2004 Sb., je stěžejním podkladem správního rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru. Je odborným závěrem, o němž si správní orgán, resp. soud nemůže pro nedostatek vlastních odborných znalostí a zkušeností učinit úsudek sám. I takový závěr však soud hodnotí jako každý jiný důkaz

pokračování

podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s. „*Musí být především odůvodněn v rozsahu a kvalitě obdobné jako u znaleckých posudků, musí splňovat požadavek úplnosti a přesvědčivosti a vypořádat se se všemi rozhodujícími skutečnostmi, včetně skutečností uváděných vyšetřovaným příslušníkem bezpečnostního sboru*“ (viz již rozsudek 6 Ads 19/2013-35; shodně rozsudky ze dne 1. 4. 2015, čj. 1 As 47/2015-35; ze dne 21. 1. 2016, čj. 9 As 296/2015-31; či ze dne 4. 8. 2016, čj. 10 As 114/2016-44, body 10 násl.).

[24] K hodnotě závěru psychologa jakožto podkladu pro rozhodnutí NSS konkrétně v cit. rozsudku 6 Ads 19/2013 konstatoval, že povinnost služební funkcionáře propustit příslušníka, pozbyl-li podle posudku psychologa bezpečnostního sboru osobnostní způsobilost k výkonu služby, ještě „*neznamená, že služební funkcionář je jen pasivním vykonavatelem rozhodnutí psychologa bezpečnostního sboru, bez jakékoli vlastní odpovědnosti. Je správním orgánem, v jehož pravomoci je iniciovat psychologické vyšetření příslušníka, jenž zahajuje a vydává rozhodnutí v řízení o propuštění ze služebního poměru, z čehož nepochybně plyne též jeho právo žádat o doplnění vyšetření, resp. o nové vyšetření, vyskytnou-li se např. pochybnosti o správnosti podkladů původní žádosti. I závěr psychologa vydaný ve smyslu § 5 vyhlášky o osobnostní způsobilosti je třeba vnímat jen jako podklad správního rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru, byť zpravidla stěžejní, který v konečné fázi podléhá soudnímu přezkumu. Takový podklad tedy může být služebním funkcionářem a následně správním soudem přezkoumán např. z hlediska jeho vad, nedostatku opory ve spisech, rozporu se spisy, anebo z hlediska vad řízení při zjišťování skutkové podstaty*“ (bod 33).

Tvrzená šikana stěžovatele

[25] Stěžovatel v nynější věci především obsáhle kritizuje krajský soud, jak se vypořádal s argumentací ohledně tvrzené šikany na pracovišti služební kynologie a souvisejícími navrženými důkazy, které neprovedl ani žalovaný, ani krajský soud.

[26] K tomu NSS ve shodě s krajským soudem uvádí, že předmětem nynější věci je otázka, zda stěžovatel splňuje či nesplňuje osobnostní předpoklady podle § 1 vyhlášky č. 487/2004 Sb. Tato otázka se prokazuje zejména odbornými zprávami a znaleckými posudky. Otázky jiné se mívají s předmětem tohoto řízení, byť NSS chápe, že jsou pro stěžovatele důležité.

[27] Stěžovatel opakuje závěry krajského soudu z jeho prvního rozsudku v této věci, kterým původní rozhodnutí žalovaného zrušil, podle nichž propuštění oběti šikany ze služebního poměru je krokem nepřipustným (blíže viz bod [2] shora). Stěžovatel však zcela opomíjí, že tyto závěry byly doplněny a dílem korigovány prvním rozsudkem NSS v této věci (již shora obsažně cit. rozsudek 5 As 14/2016).

[28] NSS v rozsudku 5 As 14/2016 uvedl, že šikana stěžovatele je relevantní okolností ve vztahu k projednávané věci. S čím však NSS nesouhlasil, byl závěr krajského soudu, že propuštění oběti šikany ze služebního poměru je vždy krokem nepřipustným. Účelem § 42 odst. 1 písm. j) zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů je totiž dle závěrů rozsudku 5 As 14/2016

„zajistit, aby činnost příslušníka Policie České republiky vykonávaly pouze osoby, které jsou k výkonu služby zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilé. V této souvislosti je přitom nerozhodné, jak ke ztrátě zdravotní, osobnostní či fyzické způsobilosti došlo. Předmětné ustanovení *a priori* nemá ve vztahu k propouštěnému příslušníkovi sankční

povahu. Jeho prvořadým účelem je zajištění toho, aby náročné úkoly, které Policie České republiky jako jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor plní, vykonávaly pouze osoby k tomu zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilé. Tuto způsobilost lze pozbyt různými způsoby, a to také bez vlastního zavinění, popř. v důsledku protiprávního jednání jiné osoby. Ani v takovýchto případech však nelze připustit, aby pravomoci Policie České republiky vykonávaly osoby, které k tomu nejsou z uvedených hledisek způsobilé. **S ohledem na uvedené není správný názor krajského soudu, že v případě, že by zhoršený psychický stav žalobce byl důsledkem údajné šikany, anebo v případě, v níž by šikanózní byla sama žádost o zjištění osobnostní způsobilosti, by bylo propuštění oběti šikany ze služebního poměru krokem nepřipustným.** Uvedené by mohlo vést k ohrožení plnění úkolů Policie České republiky, neboť tyto úkoly spojené s významnými pravomocemi včetně použití střelných zbraní by mohly vykonávat osoby k tomu zjevně nezpůsobilé, v krajním případě nebezpečné sobě i svému okolí. To ovšem ze zřejmých důvodů připustit nelze. Na druhou stranu je však třeba poznamenat, že nelze bez dalšího propustit příslušníka, u něhož je ztráta způsobilosti pouze přechodného a řešitelného charakteru, tím spíše, pokud k ní došlo v důsledku protiprávního jednání, např. právě šikany.“ (zvýraznění doplněno)

[29] Z uvedených závěrů také správně vyšel krajský soud. Pokud příslušník bezpečnostního sboru trvale ztratil způsobilost pro výkon služby, je nerozhodné, jak k této ztrátě došlo. Krajský soud posuzoval, jak se s námitkou šikany včetně důkazních návrhů stěžovatele žalovaný vypořádal v odůvodnění napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že v tomto ohledu žalovaný nepochybil, pokud navrhované důkazy výsledkem svědků neprováděl. Krajský soud zdůraznil, že zcela jinou otázkou, kterou však soudu v tomto řízení nepřísluší se zabývat, je, zda na základě zjištěných skutečností neměl správní orgán zahájit šetření a případně i správní řízení týkající se jednání vedoucího oddělení. Žalovaný uzavřel, že za situace, kdy z posudku vedoucího psychologa vyplývá, že rozhodujícím faktorem, který vede k psychickým potížím a neadekvátnímu jednání stěžovatele, je jeho osobnostní nastavení a dispozice, nebylo v daném řízení účelné provádět výsledky navrhovaných svědků. I kdyby bylo prokázáno, že stěžovatel skutečně byl terčem šikany na pracovišti, nezvrátilo by takové zjištění rozhodný závěr o skutkovém stavu. Proto krajský soud odmítl provést důkazy směřující k objasnění původu stěžovatelových psychických problémů. „*Podrobnější rozkrývání neblahého vlivu působení mjr. H. na fungování jím vedeného oddělení, v němž působil i žalobce, a nedostatku snahy služebního funkcionáře zabývat se žalobcem oznamovaným bossingem již vybočuje z rozsahu skutkového stavu, který bylo třeba pro závěr soudu objasnit*“, uzavřel k této otázce krajský soud (bod 40 napadeného rozsudku).

[30] S uvedeným hodnocením krajského soudu se NSS zcela ztotožňuje. Krajský soud postupoval přesně v intencích předchozího rozsudku 5 As 14/2016. NSS doplňuje, že právě uvedené závěry v žádném případě nebagatelizují šikanu či bossing v bezpečnostních sborech. Správní orgány i soudy však nemají provádět důkazy, které pro aktuálně řešenou věc nemohou nic přinést. I kdyby se totiž prokázalo, že šikana stěžovatele skutečně vedla k trvalé ztrátě způsobilosti pro výkon služby, na rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru by to nemohlo nic změnit. To samozřejmě neznamená, že otázky tvrzené šikany nemohou mít vliv v řízeních jiných, ať již v eventuelním disciplinárním řízení proti vedoucímu příslušného oddělení, event. v řízení o peněžitých nárocích oběti šikany či bossingu.

pokračování

Nemožnost kopírovat podklady pro zprávu psychologa a posudek znalce

[31] Stěžovatel dále kritizuje, že si nemohl pořídit ze spisu psychologa kopie. Stěžovatel odmítá tezi, že si má „zcela potupně hodiny procházet spis a bude mu dovoleno nanejvýš si pořídit výpisky z obsáhlých materiálů, kdy si například bude překreslovat jednotlivé obrázky a opisovat ručně dlouhé statě“. S výkladem soudu ani s jeho kompromisním řešením, dle něhož si kopie pořídil soudem ustanovený znalec, stěžovatel nesouhlasí. Stěžovatel dále uvádí, že bohužel nebyl s to zajistit soudního znalce, který by souhlasil se zpracováním protiposudku a za tím účelem si opatřil kompletní kopii psychodokumentace.

[32] Podle § 4 odst. 7 vyhlášky č. 487/2004 Sb. psycholog poskytne jeden stejnopis závěru posuzované osobě, jeden stejnopis závěru poskytne služebnímu funkcionáři a jeden stejnopis závěru ponechá v písemné dokumentaci psychologického pracoviště k posuzované osobě. V případě zjišťování osobnostní způsobilosti z důvodu uvedeného v § 2 písm. c) nebo d) má posuzovaná osoba právo seznámit se s obsahem dokumentace pořízené v souvislosti se zjišťováním její osobnostní způsobilosti a projednat s psychologem obsah této dokumentace.

[33] Krajský soud k srovnatelné žalobní argumentaci uvedl, a NSS se s těmito závěry plně ztotožňuje, že stěžovatel byl seznámen s doplněním závěru vedoucího psychologa, bylo mu též umožněno nahlédnout do správního spisu a pořídit si z něho kopie, a to včetně kopií závěrů vedoucího psychologa. Odlišnou od závěrů psychologa je však jeho znalecká dokumentace (podklady znaleckého zkoumání). Dokumentace psychologa, resp. vedoucího psychologa není přímo podkladem pro řízení ve věci služebního poměru. Podkladem rozhodnutí žalovaného byl toliko posudek psychologa bezpečnostního sboru, nikoliv odborné podklady tohoto psychologa. NSS s tímto souhlasí, ostatně veškerá judikatura cit. v bodě [23] shora směřuje právě tímto směrem (přezkoumatelné proto musí být závěry vedoucího psychologa).

[34] NSS je stejně jako krajský soud přesvědčen, že soud stěžovateli zajistil právo na spravedlivý proces jak možností seznámit se s uvedenými materiály psychologa, včetně práva si je detailně prostudovat a činit z nich výpisky, tak i odročením původně nařízeného jednání tak, aby měl stěžovatel prostor konfrontovat znalecký posudek a jeho podklady prostřednictvím posudku jiného znalce. Rozhodně proto nelze hovořit o nějakém „utajení“ těchto materiálů před stěžovatelem, jak stěžovatel v kasační stížnosti tvrdí. Plně pak NSS souhlasí s tezí krajského soudu, dle níž možnost zkopírovat si kompletní dokumentaci psychologa by již procesní možnosti stěžovatele nijak podstatně nerozšířila, závažnou měrou by však ohrozila zájem na zachování funkčnosti použité metodiky a narušila ochranu této metodiky jako autorského díla. Stěžovatelem navržené řešení, tedy že by si zkopíroval testové metody a související materiály a podklady psychologa, s tím, že by se zavázal, že je nebude dále šířit, na právě uvedených úvahách nic nemění. Ochrana metodiky by totiž byla i v takovém případě ohrožena.

[35] Odborné podklady a materiály, z nichž psycholog při zpracování závěru vycházel, nicméně nechal soud přezkoumat též nezávislým znalcem z odvětví psychologie, a ty tak byly podrobeny odbornému kritickému hodnocení. I přes určité dílčí výhrady znalce přitom závěry psychologa učiněné na podkladě této dokumentace v rozhodující míře obstály.

[36] Stěžovatelova procesní práva nebyla ve správním řízení ani v řízení před krajským soudem jakkoliv porušena. NSS opakuje, že stěžovatel do podkladů psychologa nahlédnout mohl, mohl si činit poznámky, jakkoliv si tyto podklady s ohledem na ochranu důvěrnosti testovacích metod nemohl okopírovat. Navíc, i pokud by si stěžovatel znaleckou dokumentaci mohl okopírovat, nic by to na přezkoumávaných závěrech nezměnilo: stěžovatel si totiž nebyl schopen zabezpečit zpracovatele protiposudku (bod [31] shora).

Údajné nepřítupné doplnění správního rozhodnutí až v řízení soudním

[37] Stěžovatel konečně kritizuje, že krajský soud doplnil nepřezkoumatelný posudek, na kterém založil své rozhodnutí žalovaný, posudkem, který vyhotovil soudem ustanovený znalec. Krajský soud namísto toho, aby napadené rozhodnutí žalovaného zrušil, v soudním řízení fakticky nepřezkoumatelné rozhodnutí napravil.

[38] NSS s touto kasační argumentací nesouhlasí. Stěžovatel má pravdu, že správní soud nemůže suplovat pasivitu správního orgánu, doplňovat absenci vlastní argumentace správního orgánu, který pouze na základě neurčitých domněnek, jež nejsou opřeny o žádné důkazy, zasahuje do veřejných subjektivních práv žalobce (srov. např. rozsudek NSS ze dne 12. 4. 2011, čj. 1 As 33/2011-58, č. 2312/2011 Sb. NSS, bod 38). Pokud by závěr žalovaného skutečně byl jen výrazem jeho spekulací, nikoliv hodnocením, které by se opíralo o důkazy, (zejména přezkoumatelné psychologické posudky), bylo by to důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí. A bylo by vskutku porušením práv stěžovatele, pokud by správní soud namísto žalovaného doplnil do odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí důvody prokazující nezpůsobilost stěžovatele. Nic takového se však v nynějším případě nestalo.

[39] NSS zdůrazňuje, že žalovaný založil své rozhodnutí mj. na doplnění závěru vedoucího psychologa ze dne 3. 5. 2016 (č. l. 163 – 170 správního spisu). Toto doplnění bylo učiněno v reakci na zrušovací rozsudek krajského soudu. Odůvodnění tohoto posudku splňuje všechna judikaturní kritéria, tedy splňuje požadavky úplnosti a přesvědčivosti a vypořádalo se se všemi pro věc podstatnými skutečnostmi (viz bod [23] shora). Doplnění posudku v odvolacím řízení, jako se to stalo v nynějším případě, je přípustné (srov. rozsudek ze dne 24. 5. 2018, čj. 9 As 79/2017-125, bod 10).

[40] Krajský soud neustanovil znalce proto, že by chtěl suplovat pasivitu žalovaného a doplňovat důkazy v neprospěch stěžovatele. Naopak, učinil tak v souladu s § 77 s. ř. s. a principem plné jurisdikce, v zájmu co největší ochrany práv stěžovatele. Znalec – po seznámení se s kompletním soudním i správním spisem a se spisovou dokumentací vedoucího psychologa žalovaného a též na základě vlastního psychologického vyšetření stěžovatele sestávajícího z pozorování, rozhovoru a vyhodnocení testů – posuzoval tytéž otázky jako vedoucí psycholog žalovaného. Krajský soud v souladu s judikátem 5 As 14/2016 dále uložil znalci zabývat se otázkou, zda závěr vedoucího psychologa nezachycoval ve skutečnosti pouze přechodný stav vyvolaný stěžovatelem namítanou šikanou na pracovišti vygradovanou zejména v době těsně předcházející psychologickému vyšetření.

[41] NSS se ztotožňuje s hodnocením znaleckého posudku, jak ho učinil krajský soud. Soudem ustanovený znalec na rozdíl od vedoucího psychologa žalovaného uzavřel, že v

pokračování

době jeho zkoumání u stěžovatele není přítomna psychopatologická symptomatika podle § 1 písm. j) vyhlášky č. 487/2004 Sb. Se závěry vedoucího psychologa žalovaného se však znalec shodl v tom, že stěžovatel nesplňuje požadavky § 1 písm. b), d) a h) vyhlášky č. 487/2004 Sb. (blíže viz bod [22] shora). NSS konstatuje, že znalecký posudek je velmi detailní, podložený přesvědčivými argumenty, vnitřně konzistentní a argumentačně zcela vyčerpávající. Na tom nic nemění ani výtky stěžovatele ohledně údajné neschopnosti znalce zodpovědět některé otázky advokáta během jednání před krajským soudem. NSS z audiozáznamu jednání žádné takové nesrovnalosti nezjistil. Znalec se během jednání pokusil laicky vysvětlit, na jakých metodách svůj posudek založil. To, že odpovědi stěžovatele neuspokojily, ještě neznamená, že by výpověď znalce či jeho celkové závěry trpěly nějakými deficity.

[42] Konečně ke zmínce o zprávě o psychologickém vyšetření ze dne 27. 2. 2019, ve které klinický psycholog PhDr. K. H. dochází k závěru o osobnostní způsobilosti stěžovatele. Lze plně odkázat na závěry krajského soudu, s nimiž stěžovatel ostatně ani nijak nepolemizuje. Krajský soud především zdůraznil, že klinický psycholog ve zprávě výslovně zmínil výhradu, že mu nepřísluší komentovat závěry psychologických vyšetření dle speciální metodiky provedené policejními psychology. Krajský soud navíc správně se závěry této zprávy konfrontoval soudem ustanoveného znalce, který zdánlivé rozpory během výslechu uspokojivě vysvětlil. NSS v tomto odkazuje stěžovatele na bod 27 rozsudku krajského soudu.

IV. Závěr a náklady řízení

[43] S ohledem na vše výše uvedené proto NSS zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[44] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. července 2019

Zdeněk Kühn
předseda senátu